

concept Hartje Spaarndam

visie op dorpshart en sportpark en infrastructuur | 20-04-2016 | in opdracht van gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude

colofon

opdrachtgever:

Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude

Postbus 83

1160 AB Zwanenburg

020 407 9000

C. Bergman-Yildiz -Beleidsmedewerker ruimtelijke ordening/ projectleider

ontwerperteam:

KAW architecten

Wout Smits - stedenbouwkundige / architect

Daniel Rucki - architect

FARO architecten

Jurgen van der Ploeg - architect / directeur

Richard Bles - architect

HOSPER landschapsarchitecten

Hilke Floris - landschapsarchitect / mede-eigenaar

Marieke Oudijk - vormgever

LODEWIJK BALJON landschapsarchitecten - penvoerder

Lodewijk Baljon - landschapsarchitect / directeur

Jos Nijkamp - technisch ontwerper

Postbus 1068

1000 BB Amsterdam

020 6258835

Amsterdam, 20 april 2016

HOSPER
landschapsarchitectuur en stedebo

FARO
architectuur/research/stedenbouw

LODEWIJK BALJON
landschapsarchitecten

inhoud

1. Inleiding			
1.0	uitgangspunten	4	
2. Proces		8	
3. Sociale cohesie		12	
4. Dorpshart			
4.0	inleiding dorpshart	14	
4.1	bestaande dorpscentrum	16	
4.2	kans: verbetering relatie met het water	20	
4.3	kans: dorpshart verankerd in Spaarndam	22	
4.4.1	model dorpsplein	24	
4.4.2	model kadeplein	25	
4.5	bijeenkomst stakeholders 12 nov. 2015	26	
4.6	samengesteld model	28	
4.7	visie dorpshart	32	
5. Sportpark			
5.0	inleiding sportpark	42	
5.1	huidige situatie sportpark	44	
5.2	kansen en bedreigingen sportpark	46	
5.3	opbouw landschap	48	
5.4	modellenstudie	50	
5.5	bijeenkomst stakeholders 12 nov. 2015	51	
5.6	samengesteld model	52	
5.7	visie sportpark	54	
5.7.1	visie sportpark - sportvelden	56	
5.7.2	visie sportpark - lanen	58	
5.7.3	visie sportpark - parkrand	60	
6. Parkeerterrein Spaarndam West			62
	bijlagen		
	verslag bijeenkomst stakeholders dorpshart		
	deelnemers bijeenkomsten		

1.0 inleiding

Spaarndam is een idyllisch dorp gelegen aan het Spaarne dat bestaat uit een westelijk en een oostelijk deel. De ongeveer drieduizend dorpsbewoners uit beide delen vormen één gemeenschap.

Het dorp heeft een rijke geschiedenis die teruggaat tot 1285. In dat jaar gaf graaf Floris de Vijfde toestemming tot de aanleg van een nieuwe dam in het Spaarne. Het oude dorp bevindt zich op de westelijke oever van de rivier met de oude Kolksluis als centrum. In 1927 hield Spaarndam op een zelfstandige gemeente te zijn. Het westelijk deel is bij een gemeentelijke herindeling toegevoegd aan de gemeente Haarlem.

Het oostelijk deel, toen nog weiland, hoort bij de gemeente Haarlemmerliede Spaarnwoude. Na de Tweede Wereldoorlog bouwde de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude hier een grote woonwijk voor de bewoners van het voormalige dorpje Ruigoord; dat moest verdwijnen voor de oprukkende havenactiviteiten van Amsterdam.

De groei van Schiphol
Schiphol is als economische factor van belang in Nederland en mag van het Rijk groeien. Spaarndam ligt onder de rook van Schiphol. Door de aanleg van de Polderbaan is de leefbaarheid in het dorp Spaarndam sterk nadelig beïnvloed. Toen de baan op 20 februari 2003, gefaseerd in gebruik werd genomen, waren de gevolgen voor de Spaarndammers oorverdovend.

De toenmalige directeur van Schiphol erkende het probleem en is met de bewoners in gesprek gegaan. Er is toen een nieuw onderzoek ingesteld en een uitgebreide MER-rapportage gemaakt. De

uitkomsten van dit onderzoek hebben er voor gezorgd dat de aan- en uitvliegroutes zijn verplaatst naar de oorspronkelijk afgesproken richtingen.

Ondanks deze aanpassing wordt Spaarndam nog altijd geconfronteerd met veel vliegtuiglawaai. Vooral vertrekkende vliegtuigen boven de vlieghoogte van 3000 voet mogen, opgelegd door de Luchtverkeersleiding Nederland, afwijken van de afgesproken routes.

De overheid zet in op een balans tussen de ontwikkeling van de luchtvaart enerzijds en het beperking van hinder, het vergroten van de kwaliteit van de leefomgeving en het vergroten van de mogelijkheden voor gebruik van de ruimte rond de luchthaven anderzijds. Daarom zijn voor de korte termijn (tot 2020), onder leiding van oud-minister Alders, met bestuurders van de omliggende gemeenten, de omwonenden en vertegenwoordigers van de Luchtvaartsector en het Rijk drie convenanten opgesteld. De deelnemers aan de toenmalige Tafel van Alders hebben vastgesteld dat er altijd woongebieden zullen zijn waar de hinder, ondanks alle maatregelen, niet weggenomen kan worden. In deze gebieden moet langs andere wegen en op andere manieren de leef- en woonkwaliteit in stand gehouden en verbeterd worden. Het Rijk, de provincie Noord-Holland en Schiphol Group hebben met het Convenant Omgevingskwaliteit 30 miljoen euro beschikbaar gesteld in de eerste tranche. Inmiddels is besloten dat ook een tweede tranche beschikbaar wordt gesteld. De partijen buigen zich over de criteria.

Het oostelijk deel van Spaarndam valt onder de 20 Ke norm en komt in aanmerking voor compenserende maatregelen. Maar het westelijk deel valt net buiten deze grens. Een kunstmatige grens die er eigenlijk niet hoort te zijn. Spaarndammers uit het westelijk deel maken gebruik van de voorzieningen uit het oostelijk deel en vice versa. Daarom hebben de gemeenten Haarlem en Haarlemmerliede en Spaarnwoude besloten om samen op te trekken om de leefbaarheid van het dorp te verbeteren en een beroep te doen op de compensatieregeling van de tweede tranche. Spaarndam is één gemeenschap en het belang van de leefbaarheid in de gemeenschap staat voorop. (Bron: Bidbook De speerpunten van Spaarndam, Bijlage....)

De Dorpsraad Spaarndam heeft al voor 2010 een enquête gehouden onder inwoners om informatie op te halen hoe het woon- en leefklimaat te verbeteren. In werkgroepen, waarbij verschillende verenigingen en stichtingen uit het dorp waren aangehaakt, zijn drie speerpunten naar voren gebracht:

- een dorpscentrum voor alle inwoners uit Spaarndam, oost en west, jong en oud en alle inkomensgroepen
- een sportpark aan de rand van het dorp
- een verbeterde infrastructuur.

Eind 2013 zijn deze speerpunten opnieuw in kaart gebracht en is een nieuw bidbook gemaakt. Het bidbook is aan gedeputeerde Talsma aangeboden tijdens zijn werkbezoek aan de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude op 26 maart 2014. De gedeputeerde kwam met bewoners praten over de leefbaarheid in de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude als gevolg van de

aanwezigheid van Schiphol. Hij benadrukte de noodzaak iets te doen aan de kwaliteit van de leefomgeving in sommige woonkernen rond Schiphol.

In 2015 zijn de speerpunten omgezet in deelprojecten, twee deelprojecten op het grondgebied van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude: een bruisend dorpscentrum en een sportpark, en een deelproject op het grondgebied van de gemeente Haarlem: het verbeteren van de infrastructuur.

Logo Spaarndam

Het project heeft de naam Hartje Spaarndam gekregen, met een eigen logo dat onderstreept hoe belangrijk dit project is voor de inwoners van Spaarndam.

'Hart' staat voor leven, liefde, energie en kracht. Hart staat ook voor centrum en samenbrengen. Het hart is een bijzonder symbool voor verbinding.

In het logo komt het 'hart' drie keer voor: een rood hart in het midden, dit staat onder andere voor leven, liefde, kracht, centrum en verbinding. Daarom heen een groen hart, dat onder andere staat voor bruisend, energie, woon- en leefklimaat, natuur en ontspanning.

En om deze twee harten ligt een blauw hart, dat staat voor het water, waar Spaarndam door is omringd, kenmerk voor het oude vissersdorp. De drie kleuren zijn ook de kleuren van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude (blauw-groen) en de gemeente Haarlem (rood) samen.

Na de zomer van 2015 is de informatie voor de deelprojecten opnieuw geactualiseerd. Het bidbook, zoals dat in 2014 door de voormalige voorzitter van de Dorpsraad was overhandigd gaf de wensen van de inwoners globaal weer, maar is inmiddels gedateerd. De uitwerking van de eigen deelprojecten is door de gemeenten individueel uitgevoerd.

Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude heeft samen met belanghebbenden en de huidige gebruikers, de zogenaamde *stakeholders*, gesprekken gevoerd om in beeld te krijgen wat voor Spaarndam voor de leefbaarheid nodig is: hoe het woon- en leefklimaat in het dorp te verbeteren. Welke rol een levendig dorpscentrum en een multifunctioneel sportpark voor Spaarndam kunnen spelen en in welke vorm. De meeste stakeholders waren in het verleden betrokken bij de invulling van het bidbook.

Er is onder andere gesproken met het bestuur van de Dorpsraad Spaarndam, het bestuur van het Dorpscentrum Spaarndam, het bestuur van Tennisvereniging Spaarndam en het bestuur van Stichting Sportpark. Ook zijn de brandweer, Stichting Dorpsfeest Spaarndam, en Stichting Sportbelangen op de hoogte gebracht en is ook hun input gevraagd.

De gemeente Haarlem heeft voorstellen ontwikkeld voor de verbetering van de infrastructuur.

(Gemeente Haarlem moet aanvullen)

In de volgende hoofdstukken wordt ingegaan op het proces van het opstellen van de gewenste ruimtelijke modellen de inhoud van de visie en de subsidieaanvraag.

plangebieden: 1 dorps huis 2 sportpark

2.0 Proces

Actualisatie

Na het actualiseren van de informatie, is voor de deelprojecten, levendig dorpscentrum en multifunctioneel sportpark een ruimtelijke visie gevormd. Een uitdagende visie waarin de ontwikkeling van de twee deelgebieden in samenhang het woon- en leefklimaat in Spaarndam verbeteren, een versterking van de programmatische en ruimtelijke situatie die op de lange termijn houdbaar is.

Aan landschapsarchitecten, stedenbouwkundigen en architecten is gevraagd de programatische wensen en vereisten te onderzoeken, de tekortkomingen van de locaties te analyseren, het gewenste gebruik integraal vorm te geven en beoogde toekomstbeeld te schetsen. Gevraagd was een ruimtelijke visie, gewaagd, waar nodig, samenhangend in de onderlinge afstemming en met de context geheel.

De 4 hiervoor geselecteerde architectenbureaus kozen er voor samen te werken, om zo het vraagstuk breed te kunnen onderzoeken, diverse modellen te kunnen ontwikkelen en uitgesproken ideeën te kunnen verbeelden. De focus lag niet alleen op het stedenbouwkundige, of op landschappelijke aspecten, maar ook nadrukkelijk op de maatschappelijke doelstellingen.

Uit het ontwerpende onderzoek van de architecten kwamen, in eerste instantie, voor beide deelprojecten twee modellen naar voren. Deze boden inzicht in twee uiteenlopende oplossingsrichtingen.

Bijeenkomsten

Op 12 november 2015 is een bijeenkomst georganiseerd voor stakeholders, waarop de twee modellen voor de twee deelprojecten zijn gepresenteerd: een levendig dorpscentrum en multifunctioneel sportpark. Het doel was samen met de stakeholders de voors en tegens te achterhalen, de mogelijke combinaties van functies en gebouwen op het spoor te komen en de meest wenselijke ruimtelijke beelden te bepalen.

Om mee te praten waren aanwezig: het bestuur van Stichting Sportbelangen, het bestuur van Stichting Sportpark, het bestuur van Stichting Dorpsfeest Spaarndam, het bestuur van Tennisvereniging Spaarndam, het bestuur van Dorpscentrum Spaarndam, het bestuur van de Dorpsraad Spaarndam en de brandweer uit Spaarndam.

Er werd gewerkt met maquettes, waarin het mogelijk was verschillende scenario's te proberen. Zo konden de stakeholders hun ideeën in beeld krijgen en de (on)mogelijkheden en (on)wenselijkheden van combinaties testen. De architecten hebben alle opmerkingen en ideeën verzameld en deze zijn zo goed mogelijk in de modellen verwerkt. Zo zijn voor beide locaties vervolgens een optimaal model uitgewerkt.

12 november, bijeenkomst stakeholders

2. PROCES

Op 3 februari 2016 is opnieuw een bijeenkomst georganiseerd voor stakeholders waarop een aangepast, optimaal model is gepresenteerd voor de deelprojecten: een levendig dorpscentrum en een multifunctioneel sportpark. Daarnaast waren de stakeholders uitgenodigd specifiek mee te denken en te praten over de sociale cohesie. De bestaande ideeën werden verder uitgediept.

Om mee te praten waren aanwezig: leden van het bestuur van Stichting Sportbelangen, Stichting Sportpark, Stichting Dorpsfeest Spaarndam, Tennisvereniging Spaarndam, Dorpscentrum Spaarndam, de Dorpsraad Spaarndam, Hockeyclub Spaarndam, de Bibliotheek Zuid-Kennemerland, SKOS en de brandweer uit Spaarndam.

De deelnemers werd de centrale vraag gesteld: welke mogelijkheden ziet u in Spaarndam om de sociale cohesie te versterken?

Door middel van 'geeltjes' werd in twee rondes de ideeën en opmerkingen van de deelnemers verzameld. De reacties werden vervolgens, samen met de deelnemers, tot thema's gegroepeerd. Door deze werkwijze waren alle deelnemers betrokken en konden hun inbreng leveren.

Twee hoofdthema's

Uit de reacties komen twee hoofdthema's naar voren:

1. Een levendig dorpsplein met dorpscentrum.
2. Alle sportvoorzieningen op één locatie met één gezamenlijke kantine

Na een korte pauze gaan de deelnemers in twee groepen uiteen op basis van bovenstaande thema's om verder in te zoomen en ideeën uit te werken.

In het volgende hoofdstuk zullen we verder inzoomen op de uitwerking van het onderdeel sociale cohesie.

3 februari: bijeenkomst stakeholders

Op 22 februari 2016 is al het bovenstaande verwerkt en op nieuw gepresenteerd aan inwoners uit heel Spaarndam, zowel oost als west. Inwoners werden in de gelegenheid gesteld kennis te nemen van de stukken, mee te praten en hun wensen en ideeën kenbaar te maken. De avond werd goed bezocht; in totaal waren er 145 inwoners. Bewoners die zich goed hadden ingelezen, maar ook bewoners die 'iets' hadden gehoord en een kijkje kwamen nemen. Het enthousiasme onder inwoners was groot, evenals de kritische kanttekeningen. Namelijk, hoe pak je een dergelijk project financieel aan. De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude kan de twee deelprojecten op het eigen grondgebied niet uitwerken zonder subsidie vanuit de Stichting Leefomgeving Schiphol.

22 februari: inloopavond voor alle inwoners van Spaarndam

3.0 Sociale cohesie

Sociale cohesie staat voor sociale samenhang, voor verbinding, voor elkaar ontmoeten.

Uitwerking thema 1:

Een levendig dorpsplein met dorpscentrum

Het creëren van een ‘dorpsplein’ met woningen en alle (bestaande) voorzieningen is een belangrijk voorwaarde voor het creëren van sociale cohesie, volgens de actief betrokken inwoners. Het zou mooi zijn als dit gerealiseerd kan worden. De inschatting van de inwoners is dat een dorpscentrum aan het dorpsplein tot meer ‘leven’ op het plein zal leiden.

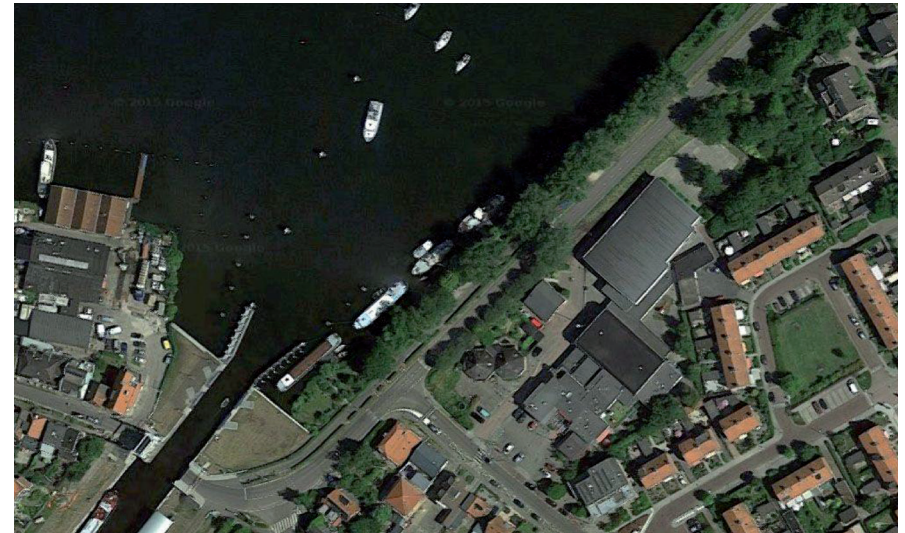
In Dorpscentrum zijn nu 27 organisaties actief, maar dit leidt nog niet tot bruisend geheel. Er is behoefte aan een aanjager, een verbinder. Er is een wens om meer activiteiten te ontplooiën voor diverse doelgroepen binnen het dorp, als er geschikte locaties zijn. In het algemeen is er instemming met een kleiner dorpscentrum dat beter te exploiteren is, in relatie met de andere voorzieningen rondom het plein. Aanvullend wordt aandacht gevraagd voor de jeugd. Er is behoefte aan een plek waar ze bijeen kunnen komen het liefst zelfs binnen kunnen zitten (een soort jongerencentrum). In Spaarndam hangt het één met het ander samen. Er zijn wensen voor activiteiten maar die kunnen niet los worden gezien van het gebouw. Het huidige dorpscentrum is lastig te exploiteren, het voldoet niet aan de wensen.

Een kleiner dorpscentrum biedt ruimte om activiteiten vorm te geven. Een bruisend plein zorgt er ook voor dat activiteiten bruisen.

Kortom, dit onderdeel hangt nauw samen met ‘de stenen’.

Er is een breed scala aan ideeën voor initiatieven zoals dagbesteding voor ouderen, bijvoorbeeld een huiskamer project, of door ouderen in te zetten om jonge kinderen voor te lezen in samenwerking met de bibliotheek in het dorp.

Het ontbreekt niet aan (plannen voor) ideeën, maar deze kunnen niet voldoende uitgewerkt worden omdat de ruimte niet beschikbaar/ geschikt is. En onzeker is of er ooit een bruisend dorpsplein zal zijn. Als dit project niet in aanmerking komt voor subsidie bij de Stichting Leefomgeving Schiphol wordt het project niet uitgewerkt.

Uitwerking Thema 2

Alle sportvoorzieningen op één locatie met één gezamenlijke kantine

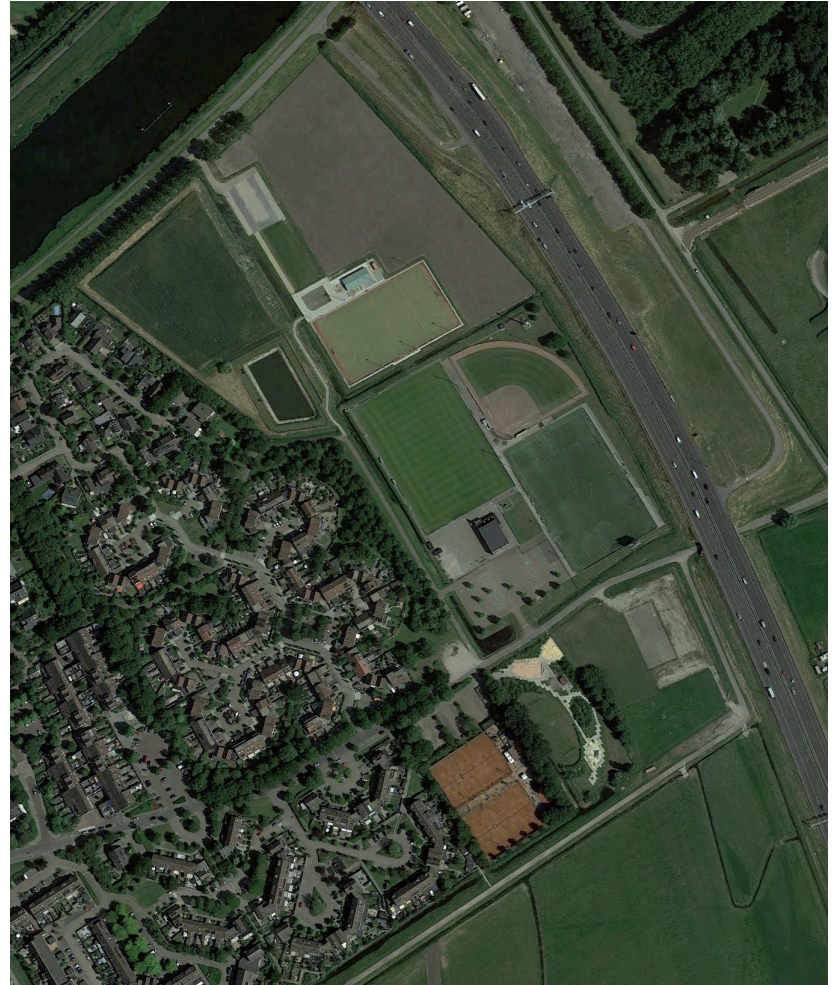
Alle sportclubs zijn het met elkaar eens, het belang van een sporthal met één kantine voor alle clubs is belangrijk voor het voortbestaan. Het sportpark wordt beter benut en er is betere afstemming tussen clubs onderling. Ook ontstaat er meer contact en is er meer samenhang.

Sport en faciliteiten worden gescheiden, zodat de faciliteiten kunnen worden ondergebracht bij bijvoorbeeld één organisatie, of één stichting. De clubs hoeven zich niet meer te richten op het beheer en onderhoud van panden, het bemannen van kantines enzovoorts, maar kunnen zich richten op 'het sporten' en hun leden.

De faciliteiten delen met alle sportclubs vergoot ook de kans op het voortbestaan van de clubs. Minder kosten aan eigen panden, zoals beheer en onderhoud, minder druk op vrijwilligers.

Daarnaast trekt een sportpark meer leden aan en maakt het dorp bruisender. Naast sport biedt het ook extra mogelijkheden voor recreatie, wat leidt tot ontmoeting.

Behalve inwoners uit Spaarndam worden ook leden en bezoekers uit andere gemeenten aangetrokken. Het sportpark biedt de mogelijkheid om Spaarndam internationaal op de kaart te zetten, zoals bijvoorbeeld een beach handbal toernooi.

4.0 inleiding dorpshart

De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude heeft de twee deelprojecten uitgewerkt, een levendig dorpscentrum en een multifunctioneel sportpark.

Beide plekken voldoen niet meer aan de eisen van deze tijd en zijn ruimtelijk niet aantrekkelijk ingericht. De programma's voor beide gebieden - bestaande en gewenste functies - hebben een relatie. Herschikking van de programma's, waarbij functies van het centrum, zoals de sporthal, naar het sportpark worden verplaatst, moet leiden tot een aanzienlijke verbetering van de leefomgeving. De wens van inwoners is een bruisend dorpscentrum dat een aantrekkelijke plek in het hart van de gemeenschap vormt, dat het beste maakt van de ligging aan het water en bij de sluis, dat uitnodigt tot divers gebruik door een elkaar versterkende combinatie van functies.

En een sportpark dat nieuwe functies herbergt, gezamenlijk gebruik van voorzieningen en een meer beschutte omgeving vormt met de kwaliteiten van een stadspark. Voor beide plekken geldt dat daarbij functies bijeengebracht worden, die effectief samen gaan en intensiever gebruik en daarmee meerwaarde opleveren: levendigheid, uitwisseling en gemeenschappelijkheid. Dat moet ook een verbetering van de exploitatie opleveren.

luchtfoto: bestaande situatie dorpcentrum

4. DORPSHART

4.1 bestaande dorpscentrum

bestaande situatie: dorpscentrum

sporthal + brandweerkazerne

Zijkanaal C weg

oever het IJ

Oude luchtfoto van Spaarndam, waarop de karakteristieke ligging van Spaarndam aan het water te zien is .

bestaande situatie: karakter van Spaarndam-Oost

bestaande situatie: sfeer van Spaarndam-West

4.2 kans

Verbetering relatie met het water.

Spaarndam-Oost ligt tegen het oude IJ. Maar in de huidige situatie is het verscholen achter de dijk en een brede doorgaande weg. Ten westen van de sluizen, in Spaarndam-West, is de beleving van het water heel anders. Het dorp ligt niet achter de dijk, maar aan en op de dijk. Door het project 'Hartje Spaarndam' ontstaat de mogelijkheid een sterke verbinding met het water, de dijk en de sluis - met de landschappelijke context te maken. De ruimtelijke verschijning, het gebruik en de beleving van de dijk moeten veranderen; de auto is slechts te gast.

Spaarndam IJ-dijk

4.3 kans

Dorpshart beter onderdeel van woonkern Spaarndam Oost maken en verbinden met geheel Spaarndam.

Het huidige dorpscentrum Spaarndam Oost staat door de schaal van de huidige bebouwing, de aard van de openbare ruimte en het gebrek aan woonfuncties, in groot contrast met de rustige woonwijk Spaarndam Oost. Een kwalitatief goede openbare ruimte als hart, zoals Spaarndam West die heeft, ontbreekt.

De herontwikkeling biedt kans om beter aan te sluiten bij de wijk, het water en de sluis en een echt centrum te maken dat voor geheel Spaarndam werkt.

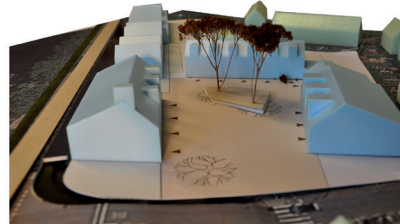
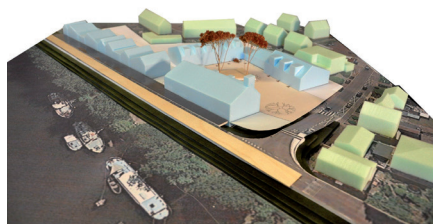
centrale positie dorpscentrum

4.4.1 model dorplein

model Dorpsplein

Een model waarin de nadruk ligt op de functie van de plek als centrum voor Spaarndam. Een dorpsplein waaraan de dorpsfuncties, kinderdagverblijf, horeca en gymzaal in losse volumes zijn ondergebracht, met een inrichting die ook evenementen toelaat. Omdat het programma verdeeld wordt in kleinere volumes, wordt aansluiting gezocht met de schaal van de bebouwing langs de Ringweg. Vanuit het dorpshuis is een visuele relatie met het water. De gymzaal, zo dicht mogelijk bij de basisschool, zou zo kunnen worden ontworpen dat deze incidenteel geopend kan worden richting dorpsplein en zo als overdekt deel van het plein kan fungeren.

- beschutte openbare ruimte, knus
- autovrij plein
- alle entrees geclusterd rond plein
- oever en woonboten blijven gehandhaafd
- parkeren in hoven
- zichtrelatie met water vanuit dorpshuis op 1e verdieping
- weg op de dijk aangepast: fietsers op de rijbaan en snelheid naar beneden

model dorpsplein

4.4.2 model kadeplein

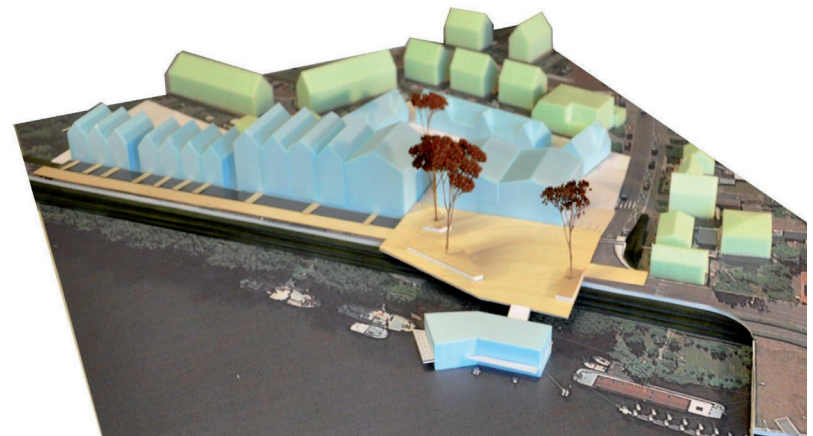
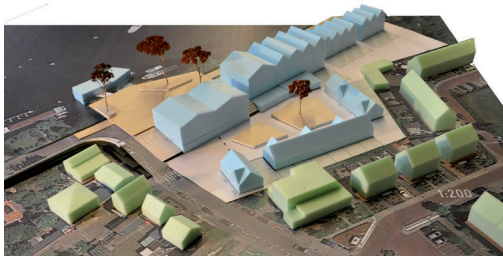
model kadeplein

Het model bouwt voort op het karakter van het westelijke, historische deel van Spaarndam. Het gezicht is gericht op het water. Dit komt tot uiting in een openbare ruimte: een kadeplein op dijkhoogte, gericht op het water en een openbare oever tot en met het sluishoofd. Daarnaast wordt de relatie met het water versterkt door een drijvend dorps huis met horecafuncties. Aan de zijde van het dorp bevindt zich een rustig woonhof met woningen gericht op senioren.

- openbare ruimte gericht op het water
- woonboten schuiven op richting het oosten
- op maaiveld een semi-openbaar hof (woonsfeer)
- parkeren in gebouwde voorziening op maaiveld
- auto's te gast op het plein
- dorps huis als eyecatcher
- weg op de dijk aangepast: fietsers op de rijbaan en snelheid naar beneden.

model kadeplein

4.5 bijeenkomst stakeholders 12 november 2015

Kadeplein:

Opmerkingen en wensen van stakeholders waren als volgt:

- dorpshuis aan het water is een goed idee.
- zorgen voor een exploitatie van dorpshuis. dit zorgt voor inkomsten
- horeca en ontmoetingsruimte mogen los van de rest van het
- ontsluitingweg op de dijk een belangrijke ontsluitingsweg, een plein aan deze weg is gevaarlijk
- bebouwing moet de juiste proporties hebben die passen in de omgeving
- goede connectie met het water

Dorpsplein:

- dorps karakter, dorpse schaal, lijkt op de Kolk
- trappen zorgen voor goede verbinding met het water
- kleiner appartementenblok
- horeca ook aantrekkelijk als het slecht weer is (anders dan op water)
- onvoldoende parkeerplaatsen

wensen:

Dorpsplein:

- dorpsplein met drijvend dorpshuis
- groene openbare oever met voetpad langs het water
- aanlegsteigers zorgen voor meer recreanten > bijdrage aan lokale economie
- dorpshuis: kleine ontmoetingsruimte met bescheiden bar en 1 ruimte om te verhuren > beter te exploiteren

- brandweer intergreren in model vanwege centrale ligging kazerne

Conclusie

Een dorpsplein achter de dijk, met drijvend dorpshuis, aanlegplekken en openbare groene oever. Aandacht voor parkeren en duurzaamheid gebouwen.

foto bijeenkomst 12 november, maquette dorpshart

foto bijeenkomst 12 november, maquette sportpark

4.6 samengesteld model

Na de Stakeholdersbijeenkomst is een nieuw model gemaakt, dat kenmerken van de eerste twee modellen bevat: zowel een dorpsplein met dorpsvoorzieningen, als een aantrekkelijk drijvend dorpshuis. Dit optimale model benadrukt met een dorpsplein de functie als centrum voor Spaarndam en geeft, met het dorpshuis op het water en een vernieuwde oever, Spaarndam Oost een gezicht aan het water. Het is een sterkere aansluiting op het oude Spaarndam; complementair en verbindend.

Aan het dorpsplein bevinden zich appartementen, kinderdagverblijf en fysiotherapeut, ruimte voor horeca en kleinschalige winkels en een gymzaal. Zowel het plein als de materialisatie van de gymzaal zijn zo vormgegeven dat deze ook ruimte kan bieden aan evenementen. De gymzaal, zo dicht mogelijk bij de scholen, zou zo kunnen worden ontworpen dat deze incidenteel richting dorpsplein wordt geopend en zo als overdekt deel van het plein fungeert.

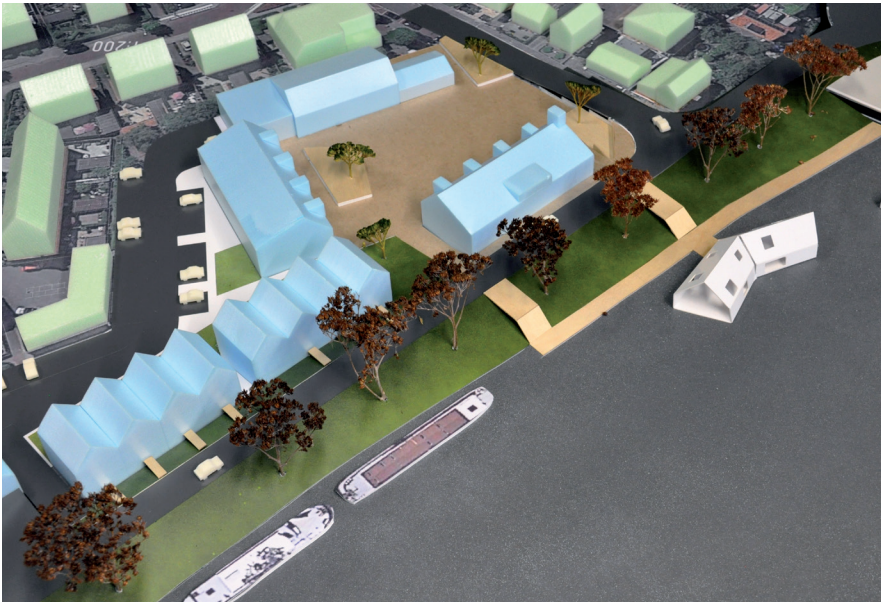
Het wonen is geclusterd rond het plein en ook op de dijk georiënteerd. In het voorstel is gekozen voor een portiekcomplex aan de oostelijke zijde van het plein en gestapelde woningen aan de dijk, waarvan de hoofdontsluiting zich op dijkniveau bevindt. Daarnaast is in het noordelijke volume (met horeca-/winkelvoorzieningen op de begane grond) een aantal appartementen opgenomen op de 1e en 2e verdieping.

Doordat het programma is verdeeld in kleinere volumes, wordt aangesloten op de schaal van de dorpsbebouwing. Het plein is voorzien van een aantal met zitranden verhoogde plantvakken. Dit zorgt voor een geleiding van het plein, zodat delen van het plein meer privé zijn en

gericht op het wonen. Het begeleidt de beweging van voetgangers over het plein en vergroot de verblijfkwaliteit op het plein. Parkeren bevindt zich op het achterterrein. Langs de Ringweg liggen enkele kortparkeerplekken, voor het halen en brengen voor het kinderdagverblijf of het doen van een boodschap.

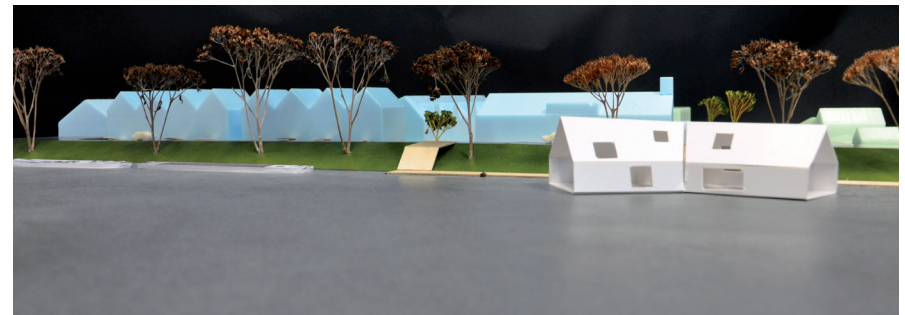
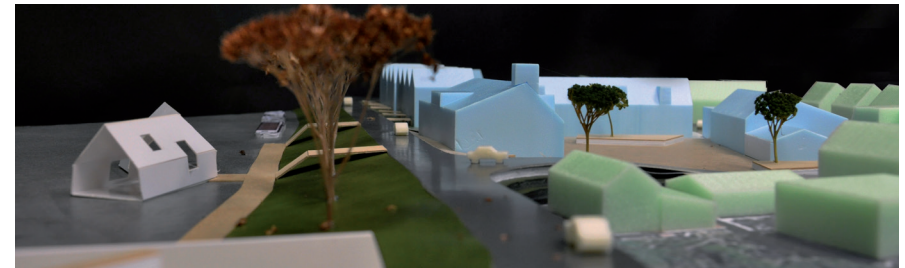
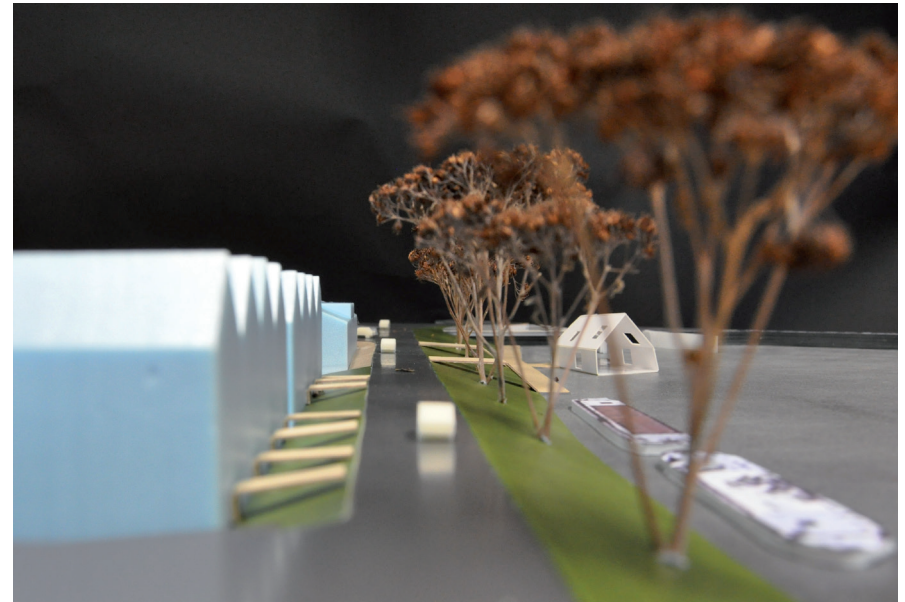
Het dorpshuis, met ontmoetings- en vergaderruimten bevindt zich op het water, centraal gelegen en zichtbaar vanaf het dorpsplein en de sluis. De woonschepen worden iets naar het noorden verplaatst. In het waterpaviljoen is ruimte voor kleinschalige horeca. De oever wordt heringericht en voorzien van een aanlegsteiger voor passanten. Deze steiger zorgt tevens voor een verbinding met het sluishoofd. De bebouwing aan de dijk refereert aan de schaal, maat en materiaal aan het historische westelijke deel van Spaarndam.

Aan de noordzijde staat de nieuwe brandweerkazerne. De weg op de dijk wordt 30km gebied met bijbehorende inrichting: een rijloper met een verharding met straatstenen, aan één zijde langsparkeren ingepast in blokhagen en fietsers op de rijbaan. Hierdoor wordt het wonen aan de dijk prettiger, komt een goede verbinding met het water tot stand en ontstaat samenhang in het nieuwe dorpshart van Spaarndam. Het plan is flexibel, zodat wensen ten aanzien van het woonprogramma een plaats kunnen krijgen. Moet het plan zich bijvoorbeeld nog meer richten op het wonen voor senioren, dan kan dat binnen de huidige opzet. Ook is het mogelijk om de verhouding tussen appartementen en grondgebonden woningen aan te passen.

maquettefoto's samengesteld model

- beschutte openbare ruimte, knus
- autovrij plein
- entrees geclusterd rond plein
- parkeren in hoven
- weg op de dijk aangepast: fietsers op de rijbaan en snelheid naar beneden
- woonboten schuiven op richting noorden
- steiger langs de oever
- dorps huis als Eyecatcher

4.7 Visie dorpshart

Na de Stakeholdersbijeenkomst van 3 februari 2016 is het model, aan de hand van de laatste reacties, herzien. Dit is de basis van de visie voor het Dorpshart en wordt breed gedragen.

Hoewel er veel waardering was voor de ambities van het nieuwe Dorpshart, plaatsten bewoners, stakeholders en andere betrokkenen vraagtekens bij het bouwen van een paviljoen in het water. De bezwaren liepen uiteen (uiteenleggen van functies, valse concurrentie voor de bestaande horeca, verplaatsen woonschepen, conflict met varend verkeer).

De volumes die nu het dorpsplein vormen huisvesten de centrumfuncties en woningen. Het programma is verdeeld in kleinere volumes, waarmee op de schaal van de dorpsbebouwing wordt aangesloten.

De oever wordt wel open gemaakt, zodat deze onderdeel wordt van de openbare ruimte en er zicht is op het water.

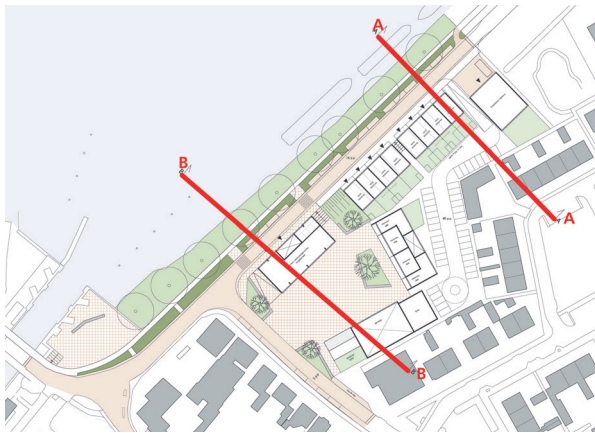
maquettefoto's visie dorpshart

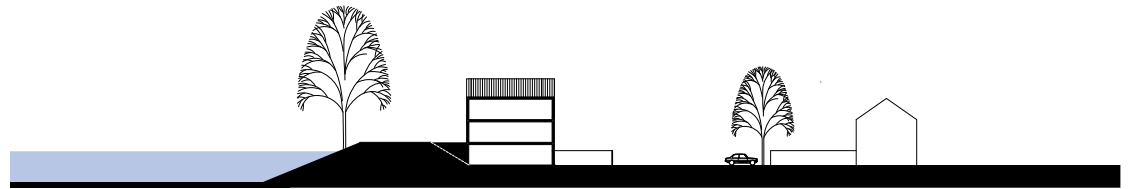

visie dorpshart - dijkniveau

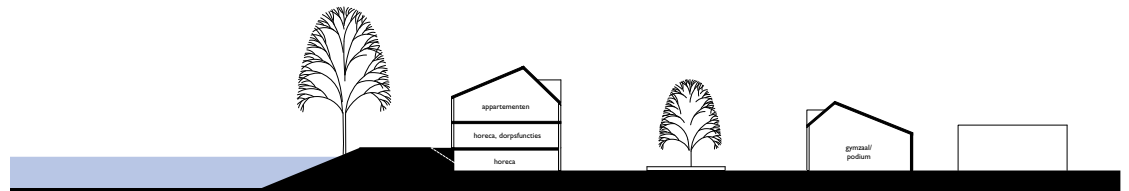

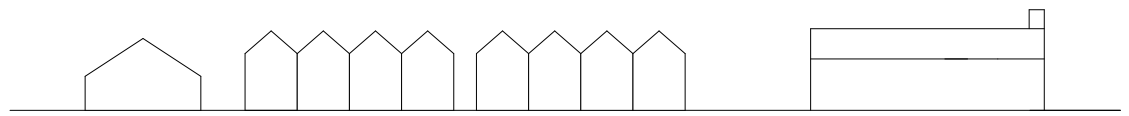
aanduiding doorsneden

doorsnede A

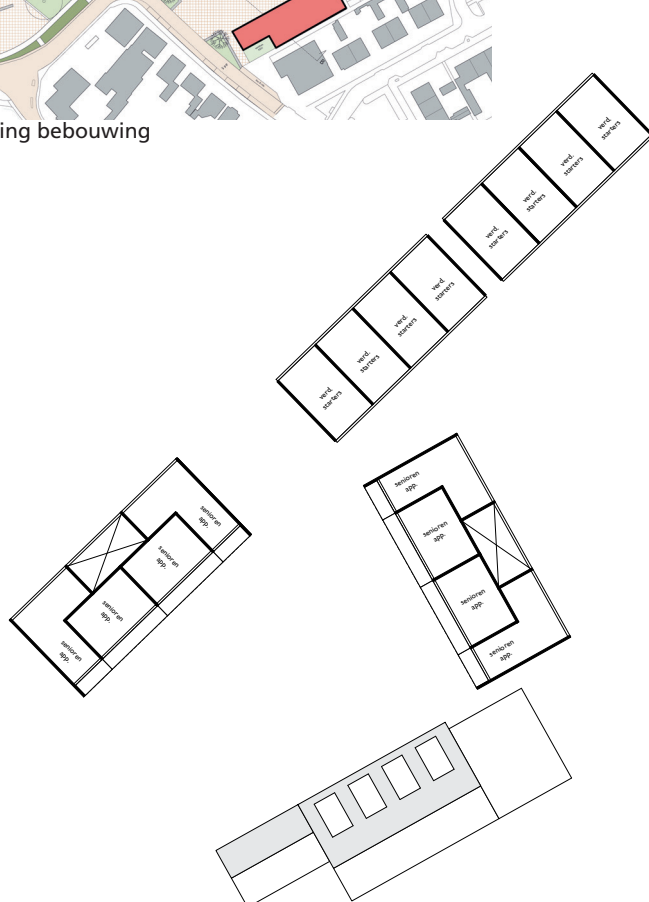
doorsnede B

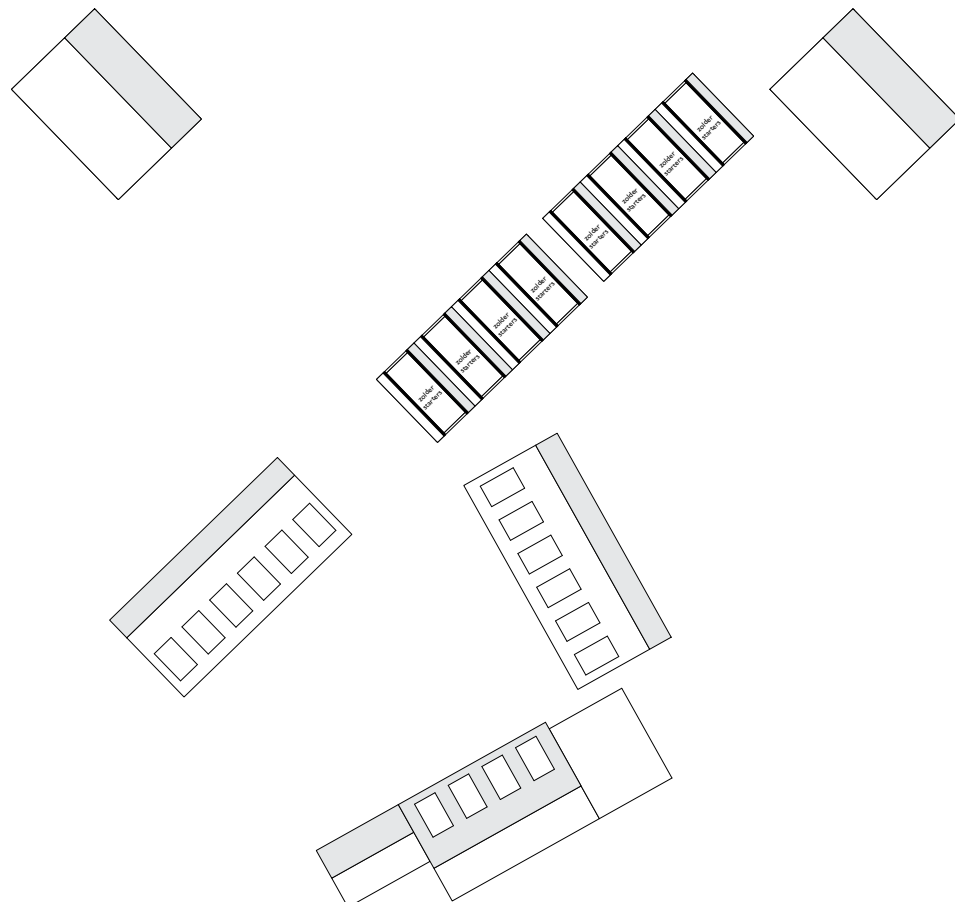
dijkaanzicht

aanduiding bebouwing

1e verdieping - 1:1000

2e verdieping - 1:1000

boom op het dorpsplein

Spaarndam 'de Kolk'

referentie dorps huis

referentie dorpsplein

relatie met water

referentie dorps huis

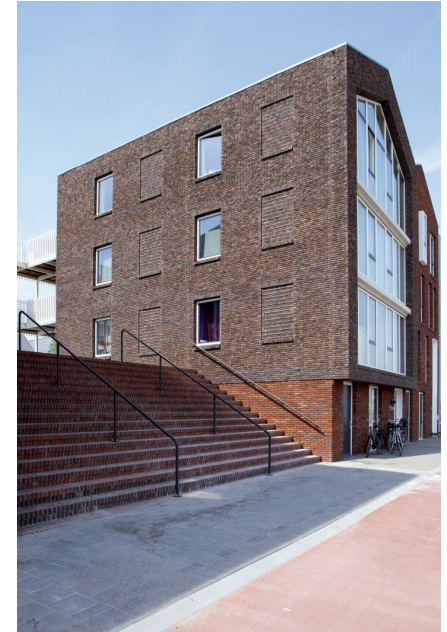
woningen aan dorpsplein

diversiteit in dijkwoningen

trap van plein naar dijk

ruimtelijke gymzaal

5.0 inleiding sportpark

Het is de wens alle sportvoorzieningen bijeen te brengen.

Het samenvoegen van de voorzieningen brengt ook de verenigingen bijeen. Door daarbij de sporthal te voegen, ontstaan unieke mogelijkheden tot samenwerking en wisselwerking tussen de verenigingen. Levendigheid en onderling contact worden gestimuleerd en het beheer, met de bijkomende kosten, wordt gemakkelijker en voordeliger. Dat maakt voor dit onderdeel van het dorpsleven beter bestendig voor de toekomst.

Deze oplossingsrichting is onderzocht op verzoek van de verenigingen en de hier gepresenteerde oplossing is de uitkomst van een proces waarbij de verenigingen uitdrukkelijk zijn betrokken. Men ziet duidelijk voordelen van het samenbrengen in een clubhuis, met gezamenlijke kantine en terras, dat gemakkelijker is te exploiteren. Het clubhuis dient dan ook zo centraal mogelijk in het complex te komen, zodat vanaf het terras goed overzicht is op alle activiteiten.

Het sportpark moet verder een multifunctioneel park worden, met sport en spel als belangrijkste thema.

Naast de aanwezige verenigingen moet er gelegenheid zijn om individueel te kunnen sporten.

Denk hierbij aan:

- wandelpaden en hardlooproute
- bootcamp track
- beach volleybal en handbal
- klimpark
- golf parcours
- fitness apparatuur in de openlucht
- speelvoorzieningen voor jonge kinderen
- jongeren voorziening (verbetering bestaande jongeren plek)

Deze functies worden in een park setting ondergebracht. Een integraal ontwerp kan van de losse onderdelen een samenhangend, elkaar positief beïnvloedend, stadspark maken.

luchtfoto: bestaande sportpark

5.1 huidige situatie sportpark

De ruimtelijke kwaliteit van de sportvelden is onaantrekkelijk en er is weinig samenhang.

Er is een hockeyveld, twee voetbalvelden, en een softbalveld. Aan de andere kant is er een evenemententerrein dat enkele weken per jaar wordt gebruikt, de tennisbanen en een jongerenhangplek. Er zijn drie clubhuizen met eigen faciliteiten.

Wat opvalt is:

- de kale sportvelden
- dat de hekken, lichtmasten en verhardingen domineren
- dat de entrees via grote grijze parkeerterreinen worden ontsloten
- het ontbreken van een wandelroute langs de sportvelden
- het evenemententerrein is een kale plek met een slagboom
- de disfunctionele hekwerken
- dat de beplanting niet bij draagt aan een aantrekkelijker beeld en geen beschutting biedt
- dat de waterlopen geen landschappelijke kwaliteit hebben en niet bij dragen aan de ordening van het gebied
- dat de jongerenhangplek disfunctioneel, onaangenaam, hard en troosteloos is.

kale sportterreinen

entrees via grote parkeerterreinen

geen doorgaande wandelroute langs het sportpark

jongerenplek, een troosteloos uiterlijk

lege, onaantrekkelijke evenemententerrein

disfunctionele hekwerken

5.2 kansen en bedreiging sportpark

kans:

- versterking van de relatie met het omliggend landschap
- langzaam verkeerroute vanuit aanliggende wijk naar sportpark verbeteren

bedreiging:

- snelweg A9 zorgt voor veel geluidshinder

bestaande langzaam verkeerroute naar sportpark

recreatiegebied Spaarwoude

open polderlandschap

snelweg A9

kansen en bedreigingen sportpark

5.3 opbouw landschap

kans:

- parkeren onderbrengen in een brede laan
- laan loopt van landschap naar landschap
- laan verbindt de diverse sportvelden
- laan is herkenbaar hoofdmoment van het park
- weg naar Spaarnwoude omvormen tot landelijk laantje
- parkzoom zorgt voor beschutting
- parkzoom biedt gelegenheid tot wandelen of individueel sporten in de buitenlucht

bedreiging:

- snelweg A9 beperkt ruimte voor aanplant brede parkzoom

laan (met parkeren) als basis voor de ruimtelijke structuur

referentie laan met parkeren

landelijk laantje verbindt dorp met Spaarwoude

landschappelijke omzoming maakt van sportcomplex een aangenaam park

referentie laantje met watergang

referentie parkzoom

5.4 modellenstudie

model 1:

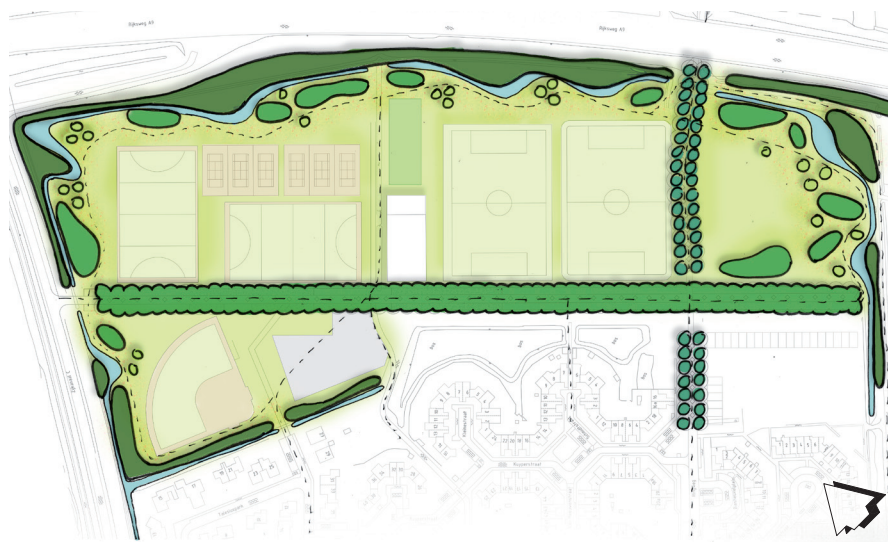
- handhaven van alle bestaande velden
- handhaven bestaande clubhuizen van de voetbal- en hockeyclub
- sporthal koppelen aan het clubhuis van de voetbalclub
- parkeren aan een brede laan
- evenemententerrein/jongerenplek gekoppeld aan de sporthal
- landschappelijke omzoming van het sportpark onderbroken door bestaande velden.

model 2:

- een clubhuis voor alle verenigingen, als mogelijk een veld van elke vereniging aan ligt (uitgezonderd het softbalveld)
- het evenemententerrein en de jongerenhangplek liggen centraal en zijn verbonden met de sporthal
- een aaneengesloten landschappelijke omzoming van het sportpark.

model 1 - bestaande velden laten liggen

model 2 - alle velden in een nieuwe configuratie

5.5 bijeenkomst stakeholders 12 november 2015

opmerkingen en wensen van stakeholders

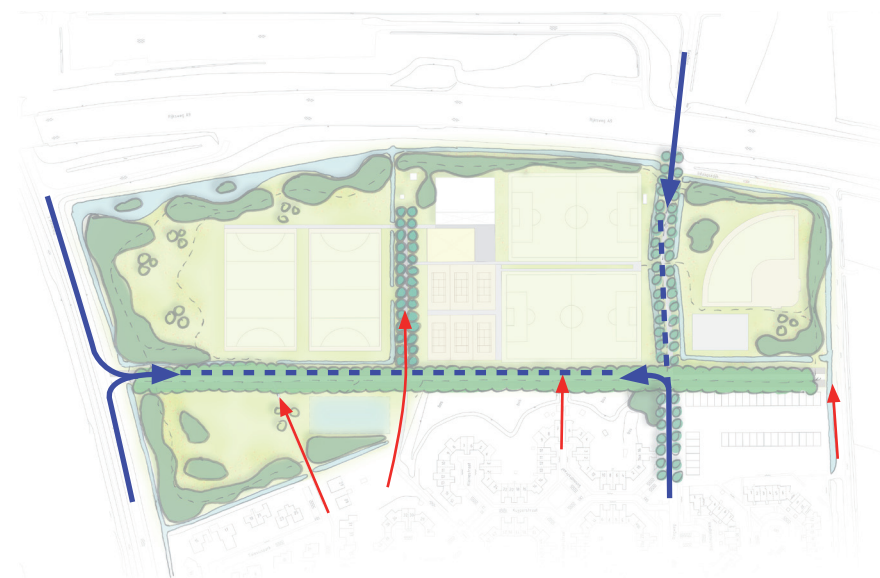
- 1 gezamenlijk clubhuis
- terras goed op de zon
- kunstgrasvelden laten liggen
- evenementen (feestweek) eventueel in sporthal
- zicht op tennisbanen bij terras
- softbalveld mag verder van clubhuis liggen
- jongeren plek niet verplaatsen, wel beter inrichten
- waterbassin in te passen in het park?

5.6 samengesteld model

Uit de bespreking op 12 november 2015 van de twee modellen kwamen overwegingen, en wensen duidelijk naar voren. Daarmee hebben de direct betrokkenen de richting bepaald voor een integraal park met breed inzetbare functies.

- een gezamenlijk clubhuis gekoppeld aan de sporthal
- terras van het clubhuis op het zuidwesten
- alle verenigingen met een veld aan het clubhuis
- kunstgrasvelden blijven liggen
- evenemententerrein wordt gekoppeld aan het terras en de clubkantine
- jongerenhangplek blijft op dezelfde plek; krijgt een andere inrichting
- het sportpark krijgt een landschappelijke omzoming alleen ter plaatse van voetbalveld en sporthal smal; park voorzieningen vooral aan kanaalzijde

verkeersbewegingen naar sportpark

- routing auto's richting sportpark
- doorgaande routes sportpark
- entree langzaam verkeer

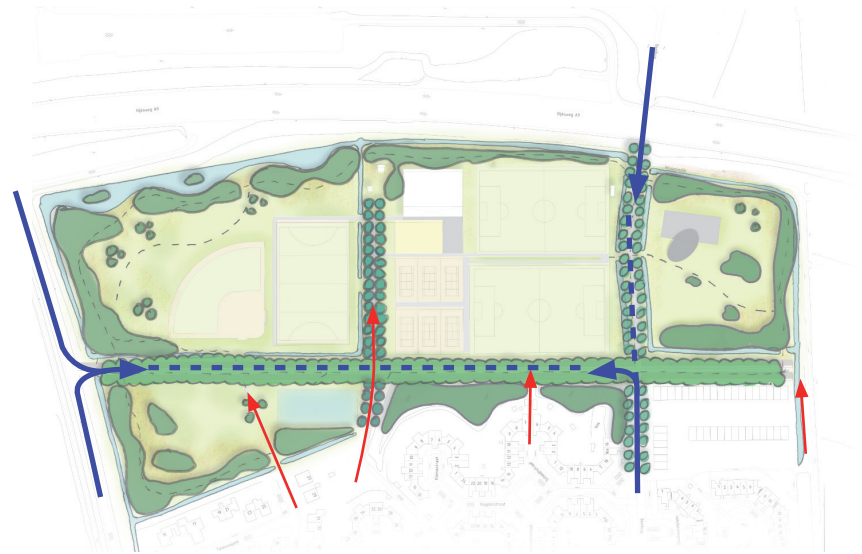
optimaal model

5.7 Visie park

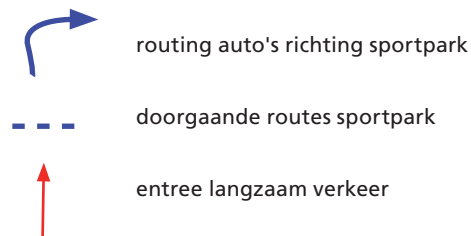
Na de Stakeholdersbijeenkomst van 3 februari 2016 is het model, aan de hand van de laatste reacties, herzien. Dit is de basis van de visie voor het multifunctionele park.

Na overleg blijkt het inzetten van de sporthal voor de feestweek te nadelig voor de reguliere sporthalgebruikers. De huidige plek voor het evenementen terrein wordt daarom de meest geschikte locatie gevonden. Dat heeft enkele gevolgen voor het park. Het softbalveld verhuist richting kanaal (hier is plaats doordat de hockeyvereniging heeft aangegeven dat een tweede veld te ambitieus is) en de ruimtelijke inpassing van het evenemententerrein vraagt nadere aandacht. Hier kan een combinatie worden gezocht met de jongerenplek, die juist goed gebruik kan maken van een asfaltveld, bijvoorbeeld met verwijderbare basketbalpaal.

- 1 gezamenlijk clubhuis, gekoppeld aan de sporthal
- terras clubhuis op het zuidwesten
- alle verenigingen met 1 veld aan het clubhuis
- kunstgrasvelden blijven liggen
- evenementen terrein blijft op dezelfde locatie
- jongeren plek wordt gekoppeld aan de feestlocatie, zodat deze plek meer betekenis krijgt
- landschappelijke omzoming ter plaatse van voetbalveld en sporthal smal; elders royaler
- park voorzieningen vooral aan kanaalzijde en tegenover geplande woningen (voormalige tennisbanen).

verkeersbewegingen naar sportpark

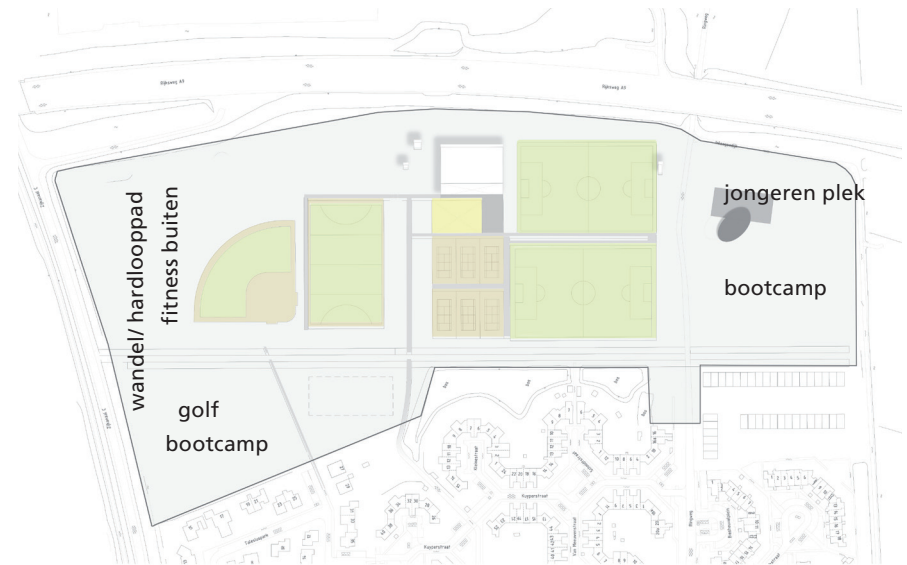

5.7.1 visie sportpark - voorzieningen

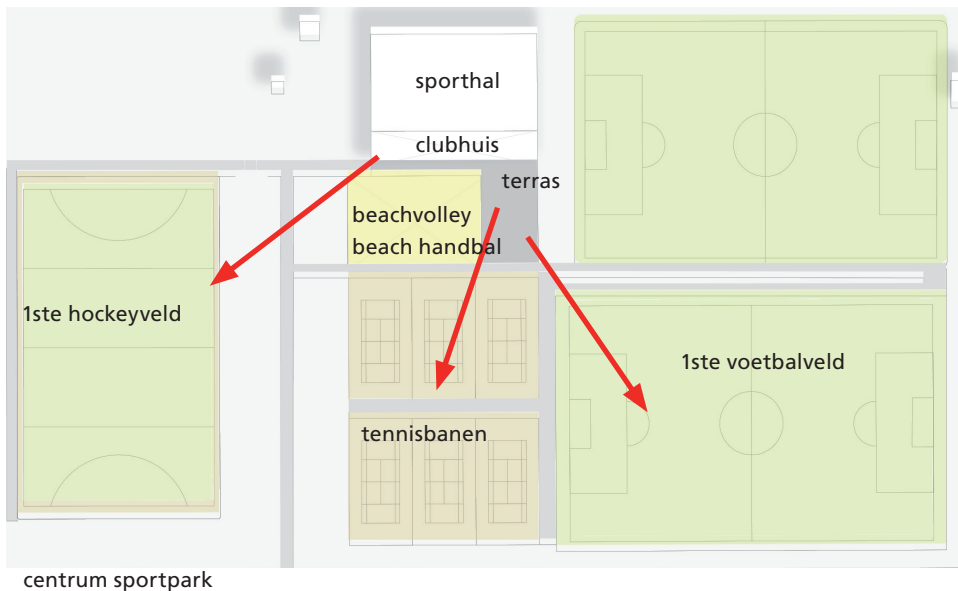

sportvelden

situering overige buitenactiviteiten/ sporten

zichtlijnen vanuit het clubhuis/ terras naar de eerste velden van de verschillende verenigingen

referentie: zicht vanaf terras/ clubhuis op sportvelden

referentie: jongerenveld geïntegreerd in het landschap

referentie: beachvolleybal veld / speelveld dichtbij het terras

5.7.2 visie sportpark - lanen

laan noord - zuid: verbindende laan met parkeren

lanen oost - west: naar sporthal / clubhuis en richting Spaarwoude

referentie: parkeren langs laan onder de bomen

referentie: landschappelijke laantje

referentie: laan naar sporthal / clubhuis

5. SPORTPARK

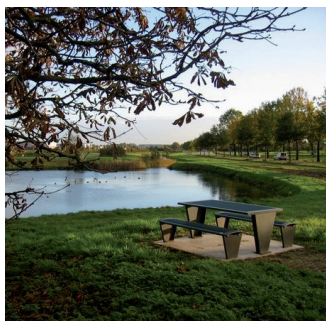
5.7.3 visie sportpark - parkrand

parkzoom

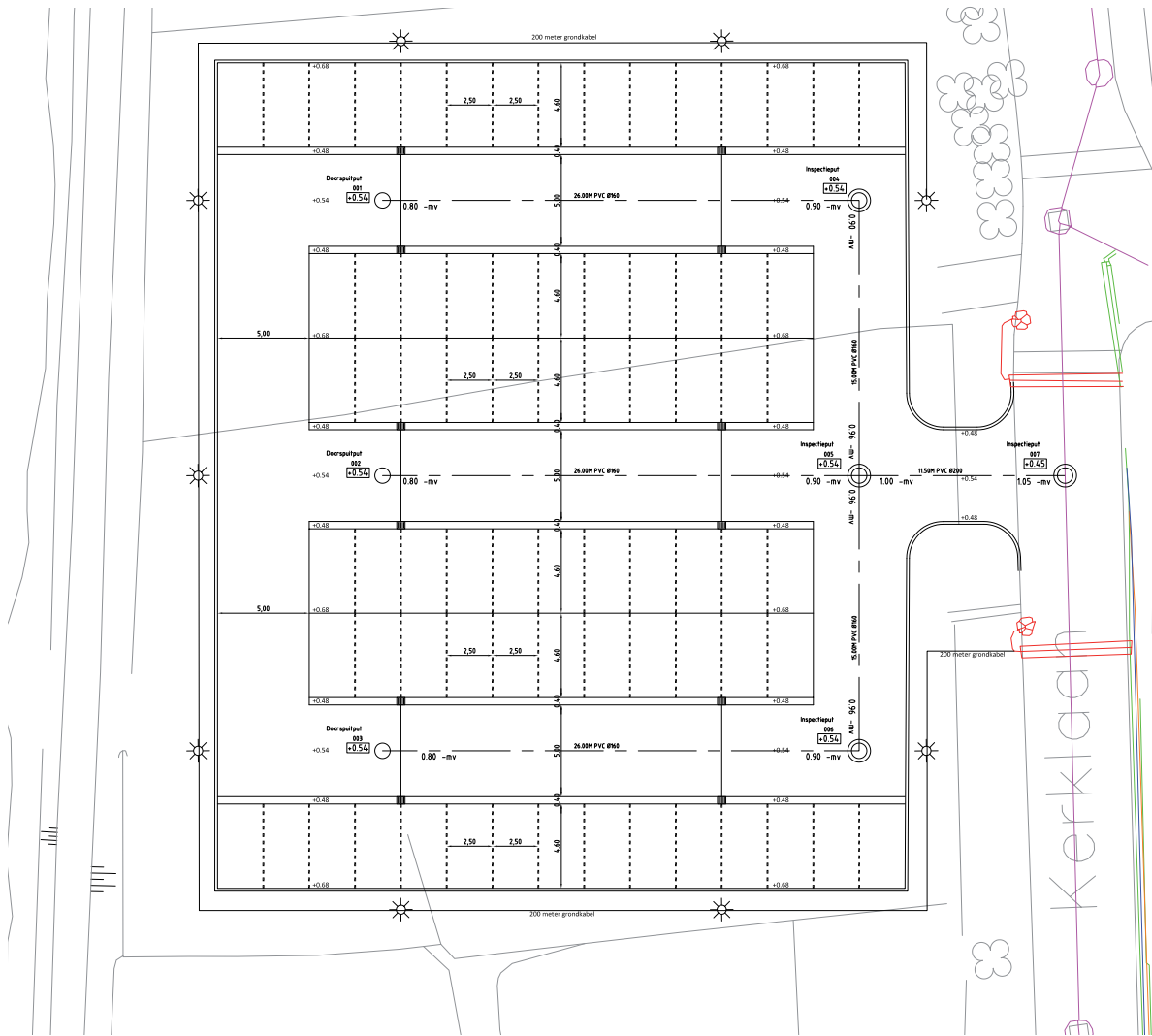
wandelroutes

referenties: parkrand

6.0 parkeerterrein Spaarndam west

- tekst gemeente Haarlem

uitwerking parkeerterrein 1:400

situering parkeerterrein Spaarndam west

bijlagen- verslag bijeenkomst dorpshart

12 november 2015

Betreft: Dorpscentrum

Groep 1

Deelnemers: Dorpsraad 3p, dorpsfeest 2p, brandweer 2p, dorpscentrum 2p,

Luisterend: gemeente Haarlem 1p, gemeente Haarlemmerliede 3p

Bestaande situatie

Goed:

- positie brandweer aan uitvalsroutes, goed bereikbaar voor vrijwilligers

- centraal in Spaarndam

- sporthal zorgt voor klandizie dorpshuis

Niet goed:

- Inefficiënt gebouw > duur

- Sporthal: te groot voor de plek, te klein voor de sporten

Kadeplein

Goed:

- Iets aan het water

- Water zorgt voor extra klandizie dorpshuis

- horeca en ontmoetingsruimte mogen los van de rest van het dorpshuis

- horeca kan verpacht worden > inkomsten voor dorpshuis

- recreanten in (horeca) dorpshuis zorgt voor inkomsten en levendigheid

Niet goed:

- Weg is belangrijke ontsluiting, ook voor vrachtverkeer, plein langs weg is gevaarlijk

- Appartementenblok is fors

- Geheel oogt massief

- Drijvend gebouw draagt niet bij aan gebruik

Dorpsplein

Goed:

- Dorps karakter, dorpse schaal, lijkt op de Kolk

- Kleiner appartementenblok

- Mooi plein, licht, lucht, sluit aan op schaal omgeving

- Trap zorgt voor verbinding met water

- Gezellig

- Horeca ook aantrekkelijk als het slecht weer is (anders dan op water)

Wensen:

- Dorpsplein met drijvend dorpshuis

- Groene openbare oever met voetpad langs het water

- Aanlegsteigers zorgen voor meer recreanten > bijdrage aan lokale economie

- Dorpshuis: kleine ontmoetingsruimte met bescheiden bar en 1 ruimte om te verhuren > beter te exploiteren

Optie:

- In model dorpsplein kan brandweer misschien in de hoek op de parkeerplaats

Groep 2

Deelnemers: stichting sportpark 3p, tennis 3p, stichting

sportbelangen hockey 3p, dorpsfeest 1p

Luisterend: gemeente Haarlem 1p, gemeente Haarlemmerliede 3p

Bestaande situatie

Algemene opmerkingen:

- horeca dorpshuis wordt bezocht omdat er voldoende parkeergelegenheid is
- gebruik sportzaal: basketbal, 1x/jr zaalvoetbal, 12x/jr 2 dagen hockey
- dorpshuis moet zichzelf kunnen bedruipen

Goed:

- dorpshuis heeft inkomsten door sporthal (zaalhuur en horeca)
- centrale plek in dorp: bij dokter, horeca, kinderdagverblijf, etc.

Niet goed:

- slechte hal (veel blessures)
- lelijk, ongezellig
- parkeerprobleem: te weinig parkeerplaatsen (is ook overloop voor oude dorp)
- kruip-door-sluip-door

Kadeplein

Goed:

- drijvend ding is 'schitterend'
- veel woningen zodat veel mensen er profijt van hebben
- kansrijke exploitatie dorpshuis

Niet goed:

- levensgevaarlijk plein bij drukke weg, veel overstekende mensen
- 'luchtfietsrij'
- Bebouwing is te fors
- Drijvend ding is 'eenzaam'
- Dorpshuis is plek voor ouderen, mag niet te toeristisch zijn

Dorpsplein

Goed:

- Gezellig

Niet goed:

- Is een tweede dorpsplein, dat is niet nodig
- Onvoldoende parkeerplaatsen, vooral langs de weg (t.b.v. kdv en winkels)
- Overloop parkeren voor oude dorp verdwijnt

Conclusie

Een dorpsplein achter de dijk, met drijvend dorpshuis, aanlegplekken en openbare groene oever. Aandacht voor parkeren en duurzaamheid gebouwen.

bijlagen- deelnemers bijeenkomsten

12 november:

Aanwezig:

het bestuur van Stichting Sportbelangen, het bestuur van Stichting Sportpark, het bestuur van Stichting Dorpsfeest Spaarndam, het bestuur van Tennisvereniging Spaarndam, het bestuur van Dorpscentrum Spaarndam, het bestuur van de Dorpsraad Spaarndam en de brandweer uit Spaarndam.

3 februari 2016

Aanwezig:

leden van het bestuur van Stichting Sportbelangen, Stichting Sportpark, Stichting Dorpsfeest Spaarndam, Tennisvereniging Spaarndam, Dorpscentrum Spaarndam, de Dorpsraad Spaarndam, Hockeyclub Spaarndam, de Bibliotheek Zuid-Kennemerland, SKOS en de brandweer uit Spaarndam.

22 februari 2016

Aanwezig:

Inwoners uit heel Spaarndam

